

Doniyor kitobi — Yigirma yettinchi qism

Yana Bir Sirli Tush

Jeff Pippenger

2023-12-22

Navuxadnazarning ikkinchi tushi 1798 yilda muhrdan ochilgan “bilimning ortishi”ni kelib tekshirishga ikki toifa sajda qiluvchilar chaqiriladigan “oxirzamon”ni belgilaydi. So‘ng Doniyor yana Beltashassar deb ham tanitiladi; shu tariqa u Xudoning ahd xalqi sifatida ko‘rsatiladi, chunki ismning o‘zgarishi bashoratda ahd munosabatini bildiradi. Navuxadnazar Doniyorda Muqaddas Ruhning borligini tan oldi va Doniyor bilan bo‘lgan avvalgi tajribasiga asoslanib, “hech qanday sir” Doniyorni qiynamaydi, deb o‘yladi; biroq bu tushning siri Doniyorni qiynadi.

Ey Beltashazar, sehrgarlarning boshlig‘i, chunki men bilamanki, muqaddas xudolarning ruhi senda bordir va hech qanday sir seni qiynamaydi, menga men ko‘rgan tushimning vahiylarini va uning ta‘birini aytib ber. Men to‘shagimda yotganimda boshimda ko‘rgan vahiylar shunday edi: men ko‘rdim, va mana, yerning o‘rtasida bir daraxt bor edi, uning bo‘yi juda baland edi. Daraxt o‘sdi va qudratli bo‘ldi, uning bo‘yi osmongacha yetdi, ko‘rinishi esa butun yerning chetigacha bordi. Barglari chiroyli, mevasi mo‘l edi, unda hamma uchun oziq bor edi; dala hayvonlari uning soyasida panoh topardi, osmon qushlari uning shoxlarida istiqomat qilardi, va barcha jonzot undan oziqlanardi. Men to‘shagimda yotganimda boshimdagi vahiylarni ko‘rdim, va mana, osmondan bir qo‘riqchi, muqaddas zot tushib keldi. U baland ovoz bilan nido qilib, shunday dedi: “Daraxtni qulatib tashlanglar, shoxlarini kesib tashlanglar, barglarini to‘kib yuboringlar, mevasini sochib tashlanglar; dala hayvonlari uning ostidan qochib ketsin, qushlar esa uning shoxlaridan uchib ketsin. Ammo uning ildizlarining to‘nkasini yerda qoldiringlar, hatto dala maysasi ichida temir va mis halqa bilan qoldiringlar; u osmon shudringidan ho‘l bo‘lsin, uning nasibasi esa yerning maysasida hayvonlar bilan birga bo‘lsin. Uning yuragi odamning yuragidan o‘zgartirilsin, unga hayvon yuragi berilsin; va uning ustidan yetti davr o‘tsin. Bu ish qo‘riqchilarning hukmi bilan, bu talab muqaddas zotlarning kalomi bilan bo‘ldi; toki tiriklar Oliy Zot insonlar saltanatida hukmron ekanini, uni O‘zi xohlagan kishiga berishini va uning ustiga hatto odamlarning eng tubanini ham qo‘yishini bilsinlar.” Bu tushni men, shoh Navuxadnazar, ko‘rdim. Endi sen, ey Beltashazar, uning ta‘birini aytib ber, chunki mening saltanatimdagi barcha donishmandlar menga uning ta‘birini bildiray olmayaptilar; ammo sen bunga qodirsan, chunki muqaddas xudolarning ruhi sendadir”. So‘ng ismi Beltashazar bo‘lgan Doniyor bir lahza dong qotib qoldi, va o‘y-fikrlari uni bezovta qildi. Shoh so‘z olib dedi: “Ey Beltashazar, tush ham, uning ta‘biri ham seni qo‘rqitmasin”. Beltashazar javob berib dedi: “Hazratim, bu tush sizdan nafratlanadiganlarga bo‘lsin, uning ta‘biri esa dushmanlaringizga bo‘lsin”. Doniyor 4:9–19.

Doniyor tush va uning ta‘biri tufayli “bezovta bo‘ladi”, chunki u Navuxadnazar bu ta‘birdan ranjishi mumkinligini angelaydi, ammo Navuxadnazar uni gapirishga undagach, Doniyor Navuxadnazarga kelajak hukm haqida bir ogohlantirishni yetkazadi. Kelajak hukm haqidagi bu ogohlantirish 1798-yilda, zamonning oxirida kelgan birinchi farishtaning ogohlantirishining

ramzidir.

So'ngra Belteshazzar deb atalgan Doniyor bir muddat hayratda qoldi, va uning fikrlari uni bezovta qildi. Shoh gapirib dedi: "Ey Belteshazzar, tush ham, uning ta'biri ham seni bezovta qilmasin". Belteshazzar javob berib dedi: "Hazratim, bu tush sizdan nafratlanadiganlarga, uning ta'biri esa dushmanlaringizga bo'lsin". Doniyor 4:19.

Doniyor "bir soat davomida dahshatga tushdi." "Soat" so'zi Doniyor kitobida uchraydigan besh holatdan biridir va Eski Ahdda boshqa hech qayerda uchramaydi. Bu yerda u bilimning ortishini anglaydigan "donolar"ni ifodalovchi Doniyor birinchi farishtaning ogohlantirishini berishga tayyorlanadigan vaqt davrini ifodalaydi; bu ogohlantirish 1844-yil 22-oktabrda tergov hukmining ochilganini e'lon qiladi. Doniyorning tush ta'biri nafaqat kelayotgan hukmning e'lonini, balki Navuxadnazarni gunohdan to'xtashga da'vatni ham o'z ichiga oladi; bu esa birinchi farishtaning abadiy xushxabarini ifodalaydi. "Soat" bashoratli tarzda oxirzamon vaqtida, ya'ni 1798-yilda, birinchi farishta tarix sahnasiga kirib kelgan paytda joylashgan bo'lar edi. Birinchi farishta tarix sahnasiga 1798-yilda, miloddan avvalgi 723-yilda boshlangan shimoliy saltanatga qarshi Xudoning qasosining "yetti davri" yakunida kirib keldi.

Chunki bular qasos kunlaridir, toki yozilgan barcha narsalar bajo bo'lsin. Ammo o'sha kunlarda homilador bo'lganlarga va emizikli bolasi borlarga hol bo'lsin! Chunki yurtida buyuk musibat bo'ladi va bu xalq ustiga g'azab tushadi. Ular qilich tig'idan yiqilurlar va barcha xalqlar orasiga asir qilib olib ketilurlar; g'ayriyahudiylarning vaqtlari to'lguncha esa Quddus g'ayriyahudiylar tomonidan oyoq osti qilinur. Luqo 21:22–24.

Nabuxadnazar Isroilning shimoliy shohlighi ustiga keltirilgan Xudoning qasos davri mobaynida yirtqichning yuragi bilan yashashi kerak edi, chunki Nabuxadnazar shimol podshohi edi. Luqo Quddusning oyoq osti qilinishining nihoya nuqtasini belgilarkan, aynan o'sha davrni ko'plikda "vaqtlar" ("G'ayriyahudiylarning vaqtlar(i)") deb ataydi.

Va ular qilichning tig'idan yiqilurlar va barcha xalqlar orasiga asir qilib olib ketilurlar; Quddus esa, to'g'ayriyahudiylarning vaqtlari ado bo'lguncha, g'ayriyahudiylar tomonidan oyoq osti qilinur. Luqo 21:24.

Vahiy kitobida butparast xalqlarning muqaddas maskan va lashkarni oyoq osti qilishi davri shunchaki bir ming ikki yuz oltmish yil deb ko'rsatilgan, chunki bu shunchaki papalik ta'qibi davrini ta'kidlash uchun edi.

Ammo ma'baddan tashqaridagi hovlini chetda qoldir va uni o'lhama; chunki u g'ayriyahudiylarga berilgandir; ular esa muqaddas shaharni qirq ikki oy oyoqosti qiladilar. Va Men O'z ikki guvohimga qudrat beraman, ular esa jul kiyim kiygan holda ming ikki yuz oltmish kun davomida bashorat qiladilar. Vahiy 11:2, 3.

Doniyorning Navuxadnazarra bergan ogohlantirish xabari kelajak hukm haqidagi ogohlantirishni ifodalaydi. O'sha ogohlantirish xabarining kelishi ramziy tarzda 1798-yilda joylashtirilgan bo'lib, aynan shu paytda birinchi farishta yaqinlashib kelayotgan tergov hukmi haqida ogohlantirish uchun kelgan edi. Navuxadnazar ustidan bashorat qilingan hukm to'rtinchi bobdagi "soat"

soʻzining ikkinchi qoʻllanishida yuz berdi.

Bularning hammasi shoh Navuxadnazar boshiga keldi. Oʻn ikki oy oʻtgach, u Bobil shohligining saroyida sayr qilib yurardi. Shoh soʻz olib dedi: “Men oʻz qudratimning kuchi bilan saltanat uyi uchun qurgan va ulugʻvorligimning sharafiga uchun bunyod etgan ana shu buyuk Bobil emasmi?” Shohning ogʻzida bu soʻz hali turgan paytda, osmondan bir ovoz tushdi: “Ey shoh Navuxadnazar, senga shunday aytilur: shohlik sendan ketdi. Seni odamlar orasidan quvib chiqaradilar, maskaning dala hayvonlari bilan birga boʻlur; seni hoʻkizlar kabi oʻt yemoqqa majbur qilurlar, va to sen insonlar shohligi ustidan Oliy Zot hukmronlik qilishini hamda uni Oʻzi istagan kishiga berishini bilmaguningcha, ustingdan yetti davr oʻtar.” Oʻsha zahotiyoq bu soʻz Navuxadnazar ustida bajo boʻldi: u odamlar orasidan quvib chiqarildi, hoʻkizlar kabi oʻt yedi, osmon shabnami uning badanini hoʻllab turdi, to sochlari burgut patlaridek oʻsib ketguncha va tirnoqlari qush changallaridek boʻlguncha. Doniyor 4:28–33.

Bashorat qilingan hukm Navuxadnazar oʻz yuragini magʻrurlikka koʻtargan ayni oʻsha “soat”da keldi. Bashorat qilingan tergovchi hukm Xudoning tergovchi hukmi “soati” boshlangan paytda keldi.

1844-yil 22-oktabrdagi Xudoning hukmi “soati” ikki toifa sajda qiluvchilarni yuzaga keltirgan edi; ular Doniyor kitobining oʻn ikkinchi bobida “dono” va “fosiq” sifatida tasvirlangan, oʻnta bokira haqidagi masalda esa “aqlli” va “nodon” sifatida ifodalangan, shuningdek Habakkuk kitobining ikkinchi bobida imon orqali oqlanganlar sifatida koʻrsatilgan boʻlib, ular hukmi kelgan “soat”da Navuxadnazar namoyon etgan xuddi oʻsha xususiyatni koʻrsatganlarga qarama-qarshi qoʻyilgan edi.

Mana, magʻrurlangan uning joni unda toʻgʻri emas; ammo solih oʻz imoni bilan yashar.
Habakkuk 2:4.

Uch yoʻnalishning har biridagi ikki toifa Uning hukmining “soati” 1844-yil 22-oktyabrda yetib kelganida namoyon boʻldi; Nebuxadnazar hukmining “soati” aynan shuni ifodalaydi. 1798 yil “yetti vaqt”ning “birinchi” gʻazabi yakunlangan yil edi, oʻshanda papalik ravnaq topishdan toʻxtadi, chunki unga halokatli yara yetkazildi.

Shoh oʻz irodasiga koʻra ish tutadi; u oʻzini yuksaltiradi va har qanday xudodan oʻzini ulugʻlaydi, xudolar Xudosiga qarshi ajabtovur soʻzlar aytadi va gʻazab ado boʻlgunicha ravnaq topadi; chunki belgilab qoʻyilgan narsa bajo boʻladi. Doniyor 11:36.

1844 yil “soʻnggi” gʻazabning nihoyasi edi:

Va u dedi: “Mana, gʻazabning oxirgi nihoyasida nima boʻlishini senga maʼlum qilaman; chunki oxir belgilangan vaqtda boʻlur.” Daniel 8:19.

“soat” soʻzining Doniyor kitobining toʻrtinchi bobida ilk bor qoʻllanishi 1798 yilni ifodalaydi; bu Isroilning shimoliy shohligiga qarshi Xudoning “yetti vaqt” davom etgan gʻazabining “birinchisi”ning nihoyasi; oxirzamon paytida birinchi farishta xabarining yetib kelishi; va Navuxadnazar “kunlarning oxirida” boshdan kechirgan “yetti vaqt”ning tugashi edi.

“soat” so‘zining ikkinchi qo‘llanilishi, Doniyor kitobining to‘rtinchi bobida, 1844-yilni ifodalaydi; bu Yahudoning janubiy shohligiga qarshi “yetti vaqt”lik “oxirgi” g‘azabning nihoyasi edi. Bu, shuningdek, tergov hukmining va Navuxadnazar ustidan chiqarilgan shaxsiy hukmning kelishi ham edi.

Birinchi bob uch bosqichli sinov jarayonining tarixini belgilab beradi va 1840-yil 11-avgustda birinchi farishtaning xabariga kuch-qudrat ato etilganini ko‘rsatadi. To‘rtinchi bob esa oxirzamon paytida 1798-yilda birinchi farishtaning xabari kelganini ifodalaydi va u birinchi bob ustiga qo‘yib ko‘rilishi lozim. To‘rtinchi bob birinchi farishtaning xabarini hamda uning yaqinlashib kelayotgan hukm haqidagi ogohlantirishini ta’kidlaydi va 1844-yil 22-oktabrni hamda uchinchi farishtaning xabari kelganini belgilaydi.

Ular birgalikda nafaqat Adventizmning, balki Amerika Qo‘shma Shtatlarining ham boshlanishini ifodalaydi. Birinchi bobdan uchinchi bobgacha bo‘lgan boblar, shuningdek, Adventizmning oxiridagi tarixni va Amerika Qo‘shma Shtatlarining oxirini ham bayon etadi. Beshinchi bob ham, Belshazzarning guvohligi ham, o‘sha dastlabki uch bob bilan uyg‘unlashadi.

Birinchi bob, to‘rtinchi bob bilan uyg‘un holda, birinchi farishtaning harakatini hamda Doniyor kitobi 1798-yilda oxirzamonda muhrdan ochilgan davrdagi tarixni ifodalaydi. O‘sha paytda muhrdan ochilgan xabar Ulai daryosi haqidagi vahiy bilan ramzlangan bo‘lib, u Doniyorning yettinchi, sakkizinchi va to‘qqizinchi boblarida mujassam bo‘lgan bilimning ortishini ifodalaydi.

Shoh Belshazzarning hukmronligining uchinchi yilida menga, ya’ni menga — Doniyorga — avval menga zohir bo‘lganidan keyin yana bir vahiy zohir bo‘ldi. Men vahiyda ko‘rdim; va shunday bo‘ldiki, men ko‘rganimda, Elam viloyatidagi Shushan qal’asida edim; va men vahiyda ko‘rdimki, Ulay daryosi bo‘yida ekanman. Doniyor 8:1, 2.

Beshinchi bob bilan uyg‘unlashgan birinchi bobdan uchinchi bobgacha bo‘lgan boblar uchinchi farishtaning harakatini hamda Doniyor kitobi 1989-yilda muhrdan yechilgan paytdagi tarixni ifodalaydi. O‘sha vaqtda muhrdan yechilgan xabar Hiddekel daryosi haqidagi vahiy bilan ramziy tarzda ifodalanadi; bu vahiy o‘ninchi, o‘n birinchi va o‘n ikkinchi boblar ichida mujassam bo‘lgan bilimning ko‘payishini anglatadi.

Birinchi oyning yigirma to‘rtinchi kuni men Hiddekel deb ataladigan ulug‘ daryo bo‘yida edim. Doniyor 10:4.

Keyingi maqolada biz Navuxadnazar va Belshazzarning nasabiy yo‘lini ko‘rib chiqishni davom ettiramiz.

“Xudoning Kalomini ancha yaqinroq o‘rganishga ehtiyoj bor. Ayniqsa Doniyor va Vahiy kitoblariga ishimiz tarixida hech qachongidan ham ko‘proq e’tibor qaratilishi lozim. Biz Rim hokimiyati va papalik haqida ayrim yo‘nalishlarda kamroq gapirishimiz mumkin, biroq Xudo Ruhining ilhomi ostida payg‘ambarlar va havoriylar yozgan narsalarga e’tiborni qaratmog‘imiz kerak. Muqaddas Ruh, ham bashoratning berilishida, ham unda tasvirlangan voqealarda, masalalarni shunday yo‘sinda shakllantirganki, bundan maqsad insoniy vosita ko‘zdan panada tutilsin, Masihda yashirinsin, osmonlarning Rabbiiy Xudosi va Uning qonuni

esa ulug‘lansin.”

«Daniyor kitobini o‘qing. Unda tasvirlangan saltanatlar tarixini nuqta-banuqta xotiraga keltiring. Davlat arboblari, kengashlari, qudratli qo‘shinlari ko‘ring va Xudo insonlarning mag‘rurligini pasaytirish, insoniy shon-shuhratni tuproqqa yotqizish uchun qanday ish ko‘rganini ko‘ring. Faqatgina Xudo buyuk sifatida namoyon etiladi. Payg‘ambarning vahiyida U bir qudratli hukmdorni yiqitib, boshqasini tiklayotgani ko‘rinadi. U borliqning Oliy Hukmdori, O‘zining abadul-abad shohligini barpo etmoqchi bo‘lgan Zot — Qadimiy kunlar Egasi, tirik Xudo, barcha donolikning Manbai, hozirning Hokimi, kelajakni Ochildiruvchi sifatida ochib beriladi. Insonning o‘z jonini behudalikka ko‘tarayotganida naqadar qashshoq, naqadar zaif, naqadar qisqa umrli, naqadar adashuvchan, naqadar aybdor ekanini o‘qing va anglang.»

“Muqaddas Ruh Ishayo orqali diqqatimizning bosh mavzui sifatida bizni Xudoga, tirik Xudoga — Masihda ochib berilgan Xudoga qaratadi. «Chunki biz uchun bola tug‘ildi, bizga O‘g‘il berildi; hukmronlik Uning yelkasida bo‘ladi; va Uning nomi Ajoyib, Maslahatchi, Qudratli Xudo, Abadiy Ota, Tinchlik Shahzodasi deb ataladi» [Isaiah 9:6].”

“Daniyorning bevosita Xudodan olgan nuri ayniqsa shu oxirgi kunlar uchun berilgan edi. U Ulai va Xiddeqel bo‘ylarida, Shinarning buyuk daryolari yonida ko‘rgan vahiyalar hozir bajo bo‘lish jarayonidadir, va oldindan aytilgan barcha voqealar tez orada yuz berib bo‘ladi.

“Doniyorning bashoratlari berilgan paytda yahudiy xalqining ahvolini ko‘rib chiqing. Isroilliklar asirlikda edilar, ularning ma‘badi vayron qilingan, ma‘baddagi xizmati to‘xtatilgan edi. Ularning dini qurbonlik tizimining marosimlariga markazlashgan edi. Ular tashqi shakllarni nihoyatda muhim qilib qo‘ygan edilar, holbuki haqiqiy sajda ruhini yo‘qotgan edilar. Ularning ibodat xizmatlari majusiylilikning rivoyatlari va amallari bilan buzilgan edi, va qurbonlik marosimlarini ado etishda ular soyadan mohiyatga o‘tib qaramadilar. Ular Masihni — insonlarning gunohlari uchun haqiqiy qurbonlikni — anglamadilar. Rabb xalqni asirlikka olib borish va ma‘baddagi xizmatlarni to‘xtatish uchun ish qildi, toki tashqi marosimlar ularning dinining butun mazmuniga aylanib qolmasin. Ularning tamoyillari va amallari majusiylikdan poklanishi lozim edi. Qalb xizmati qayta jonlantirilishi uchun marosim xizmati to‘xtadi. Ruhiy narsa oshkor bo‘lishi uchun tashqi ulug‘vorlik olib tashlandi.” Manuscript Releases, 16-jild, 333, 334.